

Plattelandsvernieuwing: alleen mooie woorden?

"Ten aanzien van het platteland wordt een actief vernieuwingsbeleid gevoerd waarin landbouw, natuurontwikkeling en toerisme in onderlinge samenhang en afstemming zich gezamenlijk ontwikkelen en moderniseren", zo was in het regeerakkoord van het paarse kabinet te lezen. Hiermee werd plattelandsvernieuwing tot speerpunt van het kabinetsbeleid gemaakt. Hoe staat het met de uitvoering van dit voornemen?

RONALD KLIP*

Nog in 1994 werd een werkgroep ingesteld, de Werkgroep Plattelandsvernieuwing, die begin 1995 twee deelrapporten deed verschijnen (*Buiten leven in Nederland*). Hierin werd verslag gedaan van gesprekken met sleutelinformanten en werden aanbevelingen geformuleerd voor beleid. Als belangrijkste belemmering voor nieuwe ontwikkelingen werd het verkokerde en ondoorgrondelijke overheidsbeleid genoemd. De werkgroep presenteerde drie strategische uitgangspunten voor een vernieuwend beleid: 'ruimte voor regio's', 'verschillen toestaan' en 'samenhang tot stand brengen'. Overigens was sinds 1992 een andere werkgroep met min of meer hetzelfde onderwerp aan de slag, de Werkgroep Leefbaarheid Platteland. Deze concentreerde zich echter op de in de Vinex genoemde 'aandachtsgebieden': gebieden waar de leefbaarheid onder druk was komen te staan door teruglopende werkgelegenheid, afnemend inwonertal en slechter wordende bereikbaarheid van voorzieningen. Het eindrapport verscheen in april 1995 en was getiteld *Nieuw elan in de aandachtsgebieden leefbaarheid platteland*. Vrijwel gelijktijdig presenteerde minister Van Aartsen van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) zijn beleidsvoornemens aan de Tweede Kamer, in de nota *Dynamiek en vernieuwing*. Ook hierin aandacht voor plattelandsvernieuwing. Centrale punten zijn bestuurlijke vernieuwing en sociaal-economische versterking. Als vervolg hierop werd eind 1995 een Coördinatiepunt Plattelandsvernieuwing

Nota's plattelandsvernieuwing: alleen mooie woorden? Foto: Ronald Klip

gestart, met als deelnemers de ministeries van LNV, VROM en VWS, het Interprovinciaal Overlegorgaan (IPO) en de VNG. In het kader van ontkokering wordt bij LNV gewerkt aan de vervanging van allerlei specifieke regelingen door enkele kaderregelingen. Verder werd in februari 1996 subsidie toegekend aan een dertigtal projecten uit de voor dit jaar beschikbare middelen voor plattelandsvernieuwing en agrarisch natuurbeheer (in totaal f 19 miljoen). In de loop van het jaar volgen circa veertig andere projecten. De projecten zijn zeer uiteenlopend van aard, zo blijkt uit de onderstaande voorbeelden.

INVESTERINGSREGELING KLEINE ONDERNEMINGEN

Via dit project wil de provincie Friesland bedrijfsmatige investeringen op het platteland stimuleren. Door zo de concurrentiepositie te versterken zal de werkgelegenheid en leefbaarheid op het platteland positief worden beïnvloed, aldus de initiatiefnemers. Voor de regeling komen bedrijven in aanmerking met maximaal vijf werknemers. De totale investering voor 1996 bedraagt f 3.250.000,-; de subsidie is f 250.000,-.

LAND VAN WELDADIGHEID

Een initiatief van de Maatschappij van Weldadigheid, de scholengemeenschap Terra College en de gemeente Vledder (Drenthe). Het doel is economische activiteiten op het platteland te versterken. Deelprojecten zijn onder meer de ontwikkeling van bestaande tuinbouw tot toeristische trekpleister en een themapark dat natuurvriendelijk tuineren, innovatief en duurzaam ondernemerschap moet stimuleren. Men

schat dat dit project 35 blijvende arbeidsplaatsen op zal leveren. De subsidie is f 600.000,-.

SCHOUWEN-WEST

De provincie Zeeland heeft Schouwen-West voorgedragen als extra Strategisch Groenproject (voor het Structuurschema Groene Ruimte). Vooruitlopend op eventuele aanwijzing worden alvast enkele knelpunten aangepakt. Een van de deelprojecten behelst de herstructurering en kwaliteitsverbetering van de recreatiesector. Zo worden bijvoorbeeld knelpunten in fietsroutes opgeheven en worden die routes gepromoot, waar vooral de recreatie in het aantrekkelijke achterland van moet profiteren. Voor Schouwen-West is tot nu toe f 520.000,-aan subsidie toegezegd.

In deze projecten zijn enkele kenmerken van het jaren-negentigbeleid terug te vinden. Ten eerste passen lokale initiatieven prima in het idee van netwerksturing: het rijk laat de planontwikkeling en -uitvoering over aan lokale overheden en belangengroepen. Ten tweede valt de onderlinge verscheidenheid van de projecten op: er is blijkbaar ruimte voor maatwerk. En verder zijn de meeste projecten sectorgrensoverschrijdend: men ziet in dat voor sociaal-economische versterking alleen te bereiken is door integraal beleid te voeren. De bovengenoemde termen kwamen overigens ook al voor in de beleidsnota's over sociale vernieuwing. Ook hiervoor werd bestuurlijke vernieuwing noodzakelijk geacht en in het vooruitzicht gesteld. Hopelijk is plattelandsvernieuwing een beter lot beschoren.

*Redactie AGORA